

Dobrý den,

tímto emailem podávám oficiální stížnost k Radě ČT ohledně přechylování českých ženských příjmení ve vysílání ČT Sport. Je absolutně neakceptovatelné, aby ve vysílání veřejnoprávní televize rozhodli muži o tom, že budou českým ženám říkat jinak, než jak se jmenují. Nechtějí tedy rovnou nazývat i muže jinými jmény? Třeba by se mohli komentátoři rozhodnout, že budou Romanovi Červenkovi říkat Tomáš Červenka. Nebo Roman Kellner. Nebo by mohli přejmenovat Metoděje Jílka na Metoděje Tykače. Proč ne, když ženám jméno televize změní? Jestliže Česká televize bojuje o své přežití ve chvíli, kdy se ji snaží ovládnout politické síly nesouhlasící s její nezávislostí, projev absolutního oblekového patriarchátu rozhodně nepomáhá identifikovat se s veřejnoprávním vysíláním. Píši jako jedna soukromá osoba. Zároveň ale nejsem jediný. Za poslední dva týdny jsem vyslechl nejméně deset konverzací, kde věrní diváci České televize absolutně nechápou toto rozhodnutí a velmi veřejně jej kritizují. Muži dominovaná Česká televize očividně míří do propadliště dějin. Škoda, že si tomu sama umetá cestičku. Petice-nepetice nehledě. Že se Česká televize rozhodne během sportovního vysílání aktivně propagovat závislosti (alkohol, sázky), jsem si už tak nějak všichni zvykli. Což je samo o sobě strašná zpráva o stavu české společnosti i o vysílání veřejnoprávního média (zkuste se prosím zeptat na severu Evropy, spadnou ze židle). Že se ale aktivně veřejnoprávní médium rozhodne přejmenovat české ženy, protože může, je ještě úplně jiná liga. A tuhle soutěž rozhodně nehodlám hrát. Kdyby to bylo možné, na protest přestanu platit koncesionářské poplatky. Je mimochodem neuvěřitelné, jakým způsobem toto rozhodnutí obhajuje Divácké centrum ČT. Miroslava Pevná mi pouze poslala odkaz (<https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/olympijske-hry/milan-cortina-2026/tema-prechylovani-vysvetleni-pravidel-ceskeho-jazyka-155120>) s tím, že „podle Ústavu pro jazyk český Akademie věd České republiky je přechylování běžnou součástí slovotvorného a tvaroslovného systému“. Ústav dal ČT Sport čtyři možnosti včetně nepřechylování. Pánové ve vedení se ale rozhodli, že ženám jména změní. A jestli se zaklínají srozumitelností, tak při poslouchání ženského hokeje není absolutně zřejmé, jestli zrovna komentují českou, nebo zahraniční hráčku, případně z jaké je vůbec země, nebo jak její příjmení zní. Puště si jen kousek nějakého zápasu, doporučuji.

Jaroslav Hroch

Vážený pane Hrochu,

Rada České televize od Vás obdržela stížnost týkající se způsobu užívání ženských příjmení ve vysílání ČT sport, konkrétně jejich přechylování. Ve svém podnětu vyjadřujete přesvědčení, že tento postup je nevhodný, a zpochybňujete také argumentaci, kterou jej Česká televize obhajuje. Vzhledem k tomu, že ve svém podnětu poukazujete na svou nespokojenost s vyjádřením Diváckého centra ČT k uvedené problematice, obracíte se se svou stížností přímo na Radu ČT.

Na úvod si dovolíme poukázat na jistou nejednoznačnost Vašeho podnětu, který sice na několika místech kritizuje „přechylování českých ženských příjmení“, ve svém závěru však konstatuje obtíže rozeznat zahraniční a české sportovkyně podle doprovodného komentáře, což by však poukazovalo spíše na Vaši nespokojenost s přechylováním cizích ženských příjmení.

Rovněž si dovolíme objasnit, že zásahy Rady ČT do oblasti užívání jazyka zaměstnanci České televize jsou velmi omezené a týkají se pouze situací, při nichž by mohlo docházet k porušování Kodexu ČT, v tomto konkrétním případě čl. 9, který mj. stanovuje, že *„Česká televize je zavázána dbát o kultivovanost jazykového projevu“* a že *„hlasatelé, moderátoři a redaktori zpravodajských a aktuálněpublicistických pořadů jsou povinni vyjadřovat se v pořadech zásadně spisovným jazykem“*. Vzhledem k faktu, že přechylování je v českém jazyce kodifikovaným slootovorným prostředkem, nelze jeho využívání ve vysílání České televize považovat za porušení Kodexu ČT nebo Zákona o ČT.

Postup Diváckého centra, které Vám poskytlo odkaz na podrobné zdůvodnění přístupu sportovní redakce k přechylování cizích a českých nepřechýlených ženských jmen, považuje Rada ČT za zcela korektní, neboť dané zdůvodnění je poměrně obsáhlé a zcela srozumitelné. Také si dovoluujeme připomenout, že součástí stanoviska redakce sportu k dané problematice je i dokument s názvem *Přechylování příjmení v češtině a v mediální komunikaci* vypracovaný Ústavem pro jazyk český AV ČR obsáhle popisující a vysvětlující využívání přechylování v českém jazyce. Dokument například zmiňuje, že *„neexistuje žádný právní předpis, který by určoval, že podoba ženského příjmení užívaná v komunikaci (mimo oficiální, právně závazné dokumenty) včetně komunikace mediální musí být v souladu s oficiální podobou příjmení uvedenou v osobních dokumentech dané ženy. Znamená to, že příjmení ženy zapsané v oficiálních dokumentech v nepřechýlené podobě je možné v běžné komunikaci přechylovat. Týká se to příjmení českých občanek i cizinek.“* To potvrzuje výše zmíněné stanovisko Rady ČT, že přechylováním cizích ženských jmen (či českých nepřechýlených) nejednají zaměstnanci České televize proti pravidlům spisovného jazyka.

Zmíněný text také podrobněji vysvětluje záležitost srozumitelnosti sdělení jako důvodu pro využívání přechylování, a to v souvislosti s možností skloňovat přechýlená příjmení, neboť díky této možnosti *„se zabrání výskytu nejednoznačných vět typu Graf porazila Seleš, v nichž*

díky volnému slovosledu, který se v češtině uplatňuje např. na rozdíl od angličtiny, nelze jasně rozpoznat, co je v dané větě podmět a co předmět.“

Vaše argumentace poukazuje na komolení (či změnu) jmen vlivem jejich přechýlení a srovnání s mužskými jmény nepovažujeme za zcela korektní, jedná se totiž o již dávno vyvrácený mýtus. Přijmout tento argument by totiž znamenalo zpochybnit například samotný princip skloňování, jehož výsledkem je také změna základního tvaru jména, a to i v případě jmen mužských (například tvar Vašeho jména v 3. pádě – **Jaroslavovi Hrochovi** – mění podobu tvaru, který jste použil v podpisu Vašeho podnětu – *Jaroslav Hroch*, přičemž je zcela zřejmé, že se nejedná o komolení či změnu). Oba principy, tedy skloňování i přechylování, jsou funkčními a dlouhodobě ukotvenými jevy v systému českého jazyka, jejich využívání tak nelze považovat za chybné.

Jak jsme již uvedli výše, rozhodnutí, zda cizí ženská jména či česká nepřechýlená jména ve vysílání ČT přechylovat či nikoli, je v kompetenci redakce, přičemž Rada ČT nepovažuje současný přístup zaměstnanců ČT k této problematice za překračování mezí stanovených Kodexem ČT a Zákonem o ČT. Závěrem tohoto dopisu si Vám pak dovoluujeme poděkovat nejen za Váš zájem o kvalitu vysílání České televize, ale také za důvěru, s jakou se obrácíte na Radu ČT.

S pozdravem

Mgr. Karel Novák
předseda Rady České televize